

Sygn. akt III AUa 421/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja SA Krystyna Smaga (spr.)
Protokolant: sekr. sądowy Maciej Mazuryk	

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2013 r. w Lublinie

sprawy ze skargi E. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 3 lutego 2012 roku w sprawie VII U 1090/12

o dalszą wypłatę emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczynie E. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 5 marca 2013 r. sygn. akt VII U 4141/12

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 września 2011 r, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wstrzymał E. S. wypłatę emerytury od 1 października 2011 r, z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 3 lutego 2012 r, sygn. akt VII U 1090/12, odwołanie wnioskodawczynie od powyższej decyzji zostało oddalone. Orzeczenie uprawomocniło się 25 lutego 2012 r.

W skardze z 30 listopada 2012 r E. S. domagała się wznowienia postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 3 lutego 2012 r w sprawie sygn. akt VII U 1090/12, wskazując jako podstawę art. 401¹ kpc w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r, ogłoszonym w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012 r pod pozycją 1285. Wniosła o odwieszenie wypłaty należnego jej świadczenia oraz zwrot

zaległych świadczeń emerytalnych za okres od 1 października 2011 r do dnia złożenia skargi wraz z odsetkami za opóźnienie.

Precyzując skargę, pełnomocnik wnioskodawczyni adwokat B. S. wniosła na podstawie art. 399 § 1 i 2 kpc w związku z art. 401⁽⁽¹⁾⁾ kpc i 407 § 2 kpc o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego z dnia 3 lutego 2012 r, w sprawie VII U 1090/12 i uwzględnienie powództwa przez uchylenie decyzji ZUS z dnia 30 września 2011 r Nr (...)i nakazanie wypłaty przez ZUS Oddział w L. na rzecz E. S. emerytury od 1 października 2011 r i nadal wraz z należnymi odsetkami za zwłokę.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniosł o oddalenie skargi.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 5 marca 2013 r oddalił skargę o wznowienie postępowania.

Sąd ustalił, że decyzją z dnia 19 grudnia 2008 r wnioskodawczyni przyznano prawo do emerytury od 1 listopada 2008 r, tj. od miesiąca, w którym złożyła wniosek. Wypłata emerytury została zawieszona z powodu kontynuowania zatrudnienia. Wnioskodawczyni nie rozwiązała stosunku pracy. W dniu 6 maja 2010 r złożyła wniosek o wznowienie wypłaty zawieszony emerytury od czerwca 2010 r, oświadczając, iż osiąga przychód z tytułu pracy wykonywanej w ramach stosunku pracy i jej zamiarem jest osiągnięcie przychodu w wysokości niepowodującej zawieszenia lub zmniejszenia świadczenia. Następnie decyzją z dnia 30 września 2011 r wypłata emerytury została wstrzymana, a odwołanie od decyzji oddalone.

Sąd Okręgowy zważył, że skarga wnioskodawczyni o wznowienie postępowania nie jest zasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 401¹ kpc, można żądać wznowienia postępowania w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zapadło wydane orzeczenie. Termin do wniesienia skargi wynosi trzy miesiące od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału (art. 407 § 2 zdanie pierwsze kpc). Będąca przedmiotem niniejszego postępowania decyzja z dnia 30 września 2011 r zapadła na podstawie z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Zgodnie z tym przepisem prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Przepis ten został wprowadzony do porządku prawnego z dniem 1 stycznia 2011 r na podstawie art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r Nr 257, poz. 1726 ze zm.), przy czym do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej stosowany miał być od dnia 1 października 2011 r (art. 28 ustawy zmieniającej).

Sąd pierwszej instancji zauważył, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r, sygn. akt K 2/12 (Dz. U. z 2012 r, poz. 1285), orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd podniósł, że z wyroku Trybunału wynika, iż niekonstytucyjność wskazanych przepisów stwierdzona została w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. W okresie od 20 stycznia 2000 r do 8 stycznia 2009 r obowiązywał odpowiednik art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z FUS, tj. art. 103 ust. 2a tej ustawy, na podstawie którego wypłata emerytury również była wstrzymywana w przypadku kontynuowania zatrudnienia. Wyrok Trybunału z dnia 13 listopada 2012 r, sygn. akt K 2/12, należy więc odczytywać w taki sposób, że przepis art. 103a jest niekonstytucyjny jedynie wobec osób, które prawo do emerytury nabyły w okresie, kiedy nie istniał wymóg rozwiązania

stosunku pracy w celu podjęcia wypłaty świadczenia, konkretnie w okresie od 8 stycznia 2009 r do 31 grudnia 2010 r. Taka treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego została potwierdzona w jego pisemnym uzasadnieniu dotyczącym skutków wyroku, gdzie w sposób wyraźny i jednoznaczny stwierdzono, że „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r do 31 grudnia 2010 r.”, a więc po uchyleniu powołanego wyżej art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a przed wejściem w życie art. 103a tej ustawy, dodanego powołaną ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Sąd podkreślił, że w niniejszym stanie faktycznym wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury od 1 listopada 2008 r na podstawie decyzji z dnia 19 grudnia 2008 r, przed okresem objętym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r, sygn. akt K 2/12, tj. w czasie, kiedy wymagane było rozwiązanie stosunku pracy, aby podjąć wypłatę świadczenia.

Sąd stwierdził, że bez znaczenia pozostaje fakt podjęcia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaty emerytury. Wynikał on z uchylenia art. 103 ust. 2a ustawy i miało miejsce przed rozpoczęciem okresu obowiązywania art. 103a ustawy, było czynnością czysto techniczną i nie zmieniało faktu, że prawo do świadczenia nabyte zostało wcześniej. Z punktu widzenia cytowanego orzeczenia Trybunału istotna jest zaś jedynie data przyznania prawa do emerytury.

W ocenie Sądu pierwszej instancji niekonstytucyjność stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r, sygn. akt K 2/12, nie ma wpływu na treść orzeczenia objętego skargą, co spowodowało jej oddalenie na mocy art. 412 § 2 kpc.

Apelację od powyższego wyroku wniosła w imieniu wnioskodawczyni jej pełnomocnik będąca adwokatem, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego, mianowicie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r o zmianie ustawy o finansach publicznych w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z FUS wprowadzonym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r i w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r, sygn. akt K 2/12, uznającym wymienione wyżej przepisy za niezgodne z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie w jakim pozbawiają prawa do pobierania emerytury, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy - przez niewłaściwe zastosowanie w niniejszej sprawie tychże przepisów, a wynikające z błędnej interpretacji zakresu działania wyroku Trybunału Konstytucyjnego określonego w jego sentencji; w konsekwencji bezpodstawne przyjęcie, że wnioskodawczyni nie nabyła prawa do emerytury w okresie, gdy nabycie tego prawa było możliwe bez rozwiązania stosunku pracy, tj. pomiędzy 8 stycznia 2009 r, a 31 grudnia 2010 r.

Apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku, polegającą na uwzględnieniu skargi i zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 3 lutego 2012 r, sygn. akt VII U 1090/12 oraz decyzji ZUS Oddziału w L. z dnia 30 września 2009 r i przyznanie emerytury od 1 października 2011 r i nadal z należnymi odsetkami, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji oraz o rozstrzygnięcie o kosztach procesu według norm prawem określonych.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca podniosła, że rozstrzygnięcie Sądu opiera się na założeniu, że wyrok Trybunału nie obejmuje osób, które przeszły faktycznie na emeryturę, pozostając w stosunku pracy pod rządem przepisów obowiązujących od 8 stycznia 2009 r do 31 grudnia 2010 r, a które uzyskały decyzję o wymiarze emerytury przed 8 stycznia 2009 r. Zdaniem apelującej, powyższe założenie jest błędne, jeśli się zważy, że motywem Trybunału Konstytucyjnego przy wydaniu omawianego wyroku była ochrona praw słusznie nabytych. Taka intencja znajduje swój wyraz zarówno w sentencji orzeczenia, jak i w jego uzasadnieniu, z którego wynika wprost, że dotyczy osób, które nabyły i zrealizowały prawo do emerytury bez konieczności rozwiązania stosunku pracy w okresie od 8 stycznia 2009 r, a 31 grudnia 2010 r.

Zdaniem skarżącej inne rozumienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego, a mianowicie takie, że nie ma on zastosowania do osób, które potencjalnie mogłyby przejść na emeryturę przed 8 stycznia 2009 r (osiągnęły wiek emerytalny i wymagany okres pracy) i uzyskały stosowną decyzję potwierdzającą tę możliwość, ale przeszły na

emeryturę po tej dacie oznaczałoby, że Trybunał Konstytucyjny przyjmuje rozwiązanie naruszające nie tylko zasadę ochrony praw nabytych, ale również wyrażoną w art. 32 Konstytucji zasadę równości obywateli wobec prawa. Sprzeczne bowiem z tą zasadą i całkiem niezrozumiałe jest, dlaczego możliwość pobierania emerytury miałyby zachować osoby, które warunki do jej uzyskania spełniły po 8 stycznia 2009 r, a takiej możliwości miałyby być pozbawione osoby, które wprawdzie warunki do otrzymania spełniły przed tą datą, ale faktycznie korzystały z tej możliwości tak jak ci pierwsi po tej dacie. Osoby, o których mowa, a wśród nich wnioskodawczynie, z chwilą wejścia w życie przepisów umożliwiających pobieranie emerytury bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, mogły - nie rezygnując z zatrudnienia - przejść faktycznie na emeryturę i z dopiero z chwilą, gdy to uczyniły, nabyły i zrealizowały prawo gwarantowane im przez ustawodawcę, tj. prawo do pobierania emerytury bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

W ocenie apelującej, tylko interpretację wyroku Trybunału Konstytucyjnego zgodną z powołanymi zasadami (tj. ochroną praw nabytych i równością wszystkich obywateli wobec prawa) - należy uznać za prawidłową, a polegającą na tym, że powołane w petitum apelacji przepisy zostały uznane za niekonstytucyjne w zakresie obejmującym również wnioskodawczynię.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja wnioskodawczynie nie zasługuje na uwzględnienie.

Apelująca powołuje się na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r w sprawie K 2/12, zarzucając nieprawidłową ocenę skutków tego orzeczenia. Trybunał wyrokiem tym orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z FUS, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Trybunał stwierdził, że niezgodne z Konstytucją jest zastosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r, w sytuacji kiedy nie obejmowała ich konieczność rozwiązania stosunku pracy. Z treści cytowanego wyroku wynika, że zakwestionowanie wskazanych w nim przepisów prawa ma charakter ograniczony tylko do określonej kategorii osób, a zatem stwierdzenie niekonstytucyjności tych przepisów ma charakter częściowy.

Taka treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego została potwierdzona w jego pisemnym uzasadnieniu dotyczącym skutków wyroku, gdzie w sposób wyraźny i jednoznaczny stwierdzono, że „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r do 31 grudnia 2010 r”, a więc po uchyleniu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie art. 103a tej ustawy, dodanego powołaną ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (kiedy nie istniał obowiązek rozwiązania stosunku pracy).

W sytuacji faktycznej rozpoznawanej sprawy skarżąca nabyła prawo do emerytury od września 2008 r, a więc przed dniem 1 stycznia 2011 r. Jednak nabyła prawo do świadczenia w okresie obowiązywania art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten, obowiązujący do dnia 7 stycznia 2009 r, stanowił że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Skarżąca nabyła prawo do emerytury w okresie, kiedy istniała konieczność rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą w celu realizacji prawa do emerytury przez jej wypłatę. Dlatego nie mieści się w kręgu

osób, których dotyczy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r, to jest w kręgu osób, „które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r bez konieczności rozwiązania stosunku pracy”.

Z treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego wynika, że istotne znaczenie dla jego skutków ma data nabycia prawa do emerytury. W ocenie Sądu Apelacyjnego, data nabycia prawa do emerytury, o której mowa w wyroku Trybunału Konstytucyjnego, to data potwierdzenia uprawnień do emerytury przez decyzję organu rentowego, stwierdzającą po raz pierwszy takie uprawnienia. Nie ma przy tym znaczenia, czy nastąpiła wypłata emerytury, czy też wypłata została zawieszona z jakichkolwiek względów. Zatem określenie „nabycie prawa do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r bez konieczności rozwiązania stosunku pracy” nie oznacza nabycia prawa do emerytury kiedykolwiek przed dniem 1 stycznia 2011 r, pod warunkiem, że wypłata była realizowana w okresie od 9 stycznia 2009 r do 31 grudnia 2010 r. Po uchyleniu przepisu art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej mogła być realizowana wypłata wszystkich emerytur. Nie ma wątpliwości, że Trybunał Konstytucyjny nie odnosi się do wszystkich osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie jest trafny zarzut naruszenia określonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji zasady równości wobec prawa. Mogłoby się wydawać, że jednolita dla wszystkich emerytów regulacja kwestii zawieszania lub zmniejszania świadczeń najlepiej realizuje zasadę równości, jednakże, na co już wielokrotnie zwracał uwagę Trybunał Konstytucyjny, z powołanego przepisu Konstytucji wynika także akceptacja niejednolitego traktowania przez prawo podmiotów nieposiadających istotnej cechy wspólnej (np. orzeczenie z 9 marca 1988 r, U. 7/87, OTK/1988/1, orzeczenie z 28 listopada 1995 r, K. 17/95, OTK/1995 II/37, wyrok z 16 grudnia 1997 r, K. 8/97, OTK ZU /1997/5-6/70, wyrok z 17 maja 1999 r, P. 6/98, OTK ZU 1999/4/76, wyrok z 23 czerwca 1999 r, K. 30/98, OTK ZU /1999/5/101).

Stwierdzić należy, że w innej sytuacji były osoby, które nabyły prawo do emerytury w okresie, kiedy obowiązywał przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS (tak jak wnioskodawczyni), a w innej osoby, które nabyły prawo do emerytury po uchyleniu tego przepisu i do 31 grudnia 2010 r. Wnioskodawczyni zdawała sobie sprawę, składając wniosek o emeryturę, że wypłata jej świadczenia będzie zawieszona, jeżeli nie rozwiąże umowy o pracę z pracodawcą na rzecz którego pracowała w dacie nabycia emerytury. Osoby, które nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r do 31 grudnia 2010 r wiedziały, że emerytura będzie im wypłacana i zostały zaskoczone wprowadzeniem przepisu art. 103a ustawy emerytalnej.

W sytuacji skarżącej nie została naruszona zasada praw nabytych, skoro skarżąca nabyła prawo do emerytury w czasie, gdy art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej wymagał dla wypłaty świadczenia rozwiązania stosunku pracy, tak samo, jak obowiązujący od 1 stycznia 2011 r art. 103a.

Z tych względów skarżąca nie miała prawa do wypłaty emerytury od 1 października 2011 r, skoro pozostawała w zatrudnieniu. Wobec powyższego niekonstytucyjność przepisów stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r nie ma wpływu na treść decyzji ZUS wstrzymującej wypłatę emerytury, zatem wyrok Sądu pierwszej instancji jest prawidłowy.

Okoliczność, że ZUS podjął wypłatę emerytury E. S. od dnia 22 listopada 2012 r nie ma znaczenia dla prawidłowej interpretacji skutków wyroku Trybunału Konstytucyjnego na sytuację apelującej .

Dlatego i na podstawie art. 385 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku.